

Rapport

Rapport over een klacht over het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen.

Datum: 20 januari 2012

Rapportnummer: 2012/005

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het LBIO nog vijf maanden opslagkosten bij hem in rekening bracht, terwijl het LBIO de inning op 27 januari 2011 uit coulance had stop gezet nadat hij de kinderalimentatie voor zes maanden vooruit had voldaan aan zijn ex-partner.

Bevindingen en beoordeling

I Bevindingen

De inning van het LBIO

1. Verzoeker is gescheiden. Hij had een regeling met zijn ex-partner getroffen voor het betalen van een bedrag aan kinderalimentatie voor zijn twee dochters. Op 4 augustus 2010 had de rechter de maandelijkse kinderalimentatie vastgesteld, waarbij het bedrag in hoogte was verdubbeld. In september 2010 raakte verzoeker werkloos waardoor zijn inkomen werd verlaagd omdat hij van een uitkering moest rondkomen. Vanaf september 2010 liep hij een achterstand in de betaling van de kinderalimentatie op. Op 8 oktober 2010 wendde zijn ex-partner zich tot het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) met het verzoek de inning van de kinderalimentatie over te nemen.

2. Bij brief van 21 oktober 2010 berichtte het LBIO verzoeker over het verzoek van zijn ex-partner en verzocht hem het achterstallige bedrag binnen 21 dagen rechtstreeks aan zijn ex-partner te voldoen. Indien hij niet binnen de gestelde termijn aan het LBIO zou aantonen dat hij aan zijn betalingsverplichting had voldaan, zou het LBIO de inning van de bijdrage overnemen. In dat geval brengt het LBIO ook de hieraan verbonden kosten in rekening door middel van een opslag op de achterstand en de maandelijks te betalen bijdrage.

3. Het lukte verzoeker vervolgens niet om het achterstallig bedrag aan kinderalimentatie binnen de gestelde termijn aan zijn ex-partner te voldoen. Er vond een briefwisseling tussen verzoeker en het LBIO plaats en het LBIO deed navraag bij verzoekers ex-partner om na te gaan of er een betalingsregeling was overeengekomen. Toen dit niet het geval bleek te zijn, berichtte het LBIO verzoeker bij brief van 24 december 2010 dat het LBIO de inning van de kinderalimentatie had overgenomen. De brief bevatte informatie over de kosten die hieraan verbonden waren. Zolang verzoeker niet aan de wettelijke beëindigingscriteria had voldaan, was hij over de verschuldigde kinderalimentatie 15% opslagkosten per maand verschuldigd.

4. Op 5 januari 2011 ontving het LBIO telefonisch bericht van verzoekers ex-partner dat verzoekers moeder (haar ex-schoonmoeder) bereid was de achterstallige alimentatie te voldoen. Op 10 januari 2011 liet zij weten dat zij het achterstallige bedrag tot en met januari 2011 inmiddels had ontvangen. Daarop liet het LBIO verzoeker vervolgens weten

dat hij nog wel de opslagkosten verschuldigd was en dat het LBIO het dossier niet zonder meer kon sluiten. Pas nadat er geen sprake meer is van een betalingsachterstand (in de alimentatie en de invorderingskosten) én er gedurende zes maanden aan het LBIO is betaald kan er tot sluiting van het dossier worden overgegaan.

5. Op 24 januari 2011 berichtte verzoekers ex-partner het LBIO dat zij ook het alimentatiebedrag over de maand februari tot en met juli 2011 van verzoekers ouders had ontvangen. Zij gaf het LBIO toestemming om het dossier te sluiten. Bij brief van 27 januari 2011 berichtte het LBIO verzoeker dat, ondanks het feit dat er niet aan de wettelijke beëindigingscriteria was voldaan, het verzoek van zijn ex-partner uit coulance gehonoreerd zou worden en de inning stop gezet zou worden. Het LBIO voegde daaraan toe: "Gelet op bovenstaande blijft u nog wel de reeds genoteerde opslagkosten en de opslagkosten over de komende zes maanden (tot en met juni 2011) verschuldigd. In totaal bent u dus nog een bedrag van € 392,20 verschuldigd aan het LBIO."

De klacht van verzoeker

6. Verzoeker klaagde er bij e-mail van 17 januari 2011 bij het LBIO over dat de inning destijds ten onrechte was overgenomen en dat er ten onrechte opslagkosten aan hem waren opgelegd. Verzoeker voerde aan dat hij meerdere malen contact had gezocht met de medewerker van het LBIO en had laten weten mee te willen werken, maar op dat moment niet in staat te zijn geweest de alimentatie te betalen. De medewerker van het LBIO toonde geen begrip voor zijn situatie. De brieven van het LBIO zag verzoeker als dreigbrieven en hij voelde zich zwaar onder druk gezet. Bij brief van 29 maart 2011 gaf de directeur van het LBIO zijn oordeel over de klachten. Hij achtte de klachten ongegrond.

Hij concludeerde dat het LBIO de invordering op terechte gronden had overgenomen en verwees naar de toepasselijke regelgeving op grond waarvan opslagkosten in rekening worden gebracht.

7. Vervolgens wendde verzoeker zich op 5 april 2011 via zijn vader tot de Nationale ombudsman. Hij klaagde erover dat hij opslagkosten verschuldigd was voor de periode van februari tot en met juni 2011, terwijl de alimentatie over die periode vooruitbetaald was en de inning was stopgezet. De werkzaamheden van het LBIO waren daarmee beëindigd. Verzoeker beschouwde het in rekening brengen van opslagkosten na de stopzetting van de inning, als een opgelegde boete voor een overtreding, die niet was begaan en zelfs niet begaan had kunnen worden.

8. In reactie op een verzoek om heroverweging, ten aanzien van het ingenomen standpunt over de verschuldigdheid van de opslagkosten, van de Nationale ombudsman liet het LBIO weten dat uit eerdere rapporten van de Nationale ombudsman (2009.214 en 2010.197) naar voren komt dat er een relatie dient te zijn tussen de extra in rekening gebrachte kosten, de periode waarin het LBIO werkzaamheden heeft verricht en de omstandigheden

waaronder de inning op verzoek weer is stopgezet. In verzoekers zaak leidt dit volgens het LBIO tot de conclusie dat de extra opslagkosten over een periode van 5 maanden terecht in rekening zijn gebracht. Daarbij speelt volgens het LBIO een rol dat verzoeker niet altijd juiste informatie aan het LBIO verschafte over de indiening van een verzoekschrift tot vermindering van alimentatie bij de rechtbank. Nadat verzoeker had laten weten een dergelijke procedure op te starten, had het LBIO verzoeker diverse malen om een kopie van het wijzigingsverzoek verzocht. Uiteindelijk ontving het LBIO op 12 januari 2011 slechts een concept verzoekschrift aan de Rechtbank van verzoeker en dus niet het feitelijk ingediende verzoekschrift.

Het LBIO vond het dus terecht dat het vijf maanden extra opslagkosten in rekening had gebracht.

9. Tijdens het onderzoek heeft de Nationale ombudsman het LBIO verzocht om een nadere motivering te geven over deze werkwijze en de motieven die daarbij een rol spelen. Het LBIO kwam daarop met het voorstel om de tekst van de brief met het bericht over de overname van de inning, uit te breiden met een extra passage.

II Beoordeling

10. Het vereiste van een goede motivering houdt in dat de overheid haar handelen en haar besluiten duidelijk uitlegt aan de burger. Daarbij geeft zij aan op welke wettelijke bepalingen de handeling of het besluit is gebaseerd, van welke feiten zij is uitgegaan en hoe zij rekening heeft gehouden met de belangen van burgers. Deze motivering moet voor de burger begrijpelijk zijn.

11. Verzoeker vond het onbegrijpelijk dat het LBIO na beëindiging van de overname van de inning van de alimentatie nog opslagkosten bij hem in rekening bracht. Het was immers duidelijk dat het LBIO in zijn zaak geen werkzaamheden meer hoefde te verrichten en dus ook geen kosten meer zou maken. Hij beschouwde dit dan ook als een extra boete die hij nog diende te betalen en vond dit niet terecht.

12. Het LBIO laat op haar website weten dat een betalingsplichtige opslagkosten moet betalen bij overname van de inning van de alimentatie door het LBIO omdat dit nu eenmaal zo is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Als iemand zijn of haar alimentatieplicht niet nakomt, moet het LBIO werkzaamheden verrichten. De daaraan verbonden kosten brengt het LBIO bij deze persoon in rekening. De regeling is opgenomen in artikel 408 lid 3 BW (zie Achtergrond, onder 1.).

Deze tekst op de website geeft geen verklaring voor het in rekening brengen van opslagkosten gedurende een periode (van 6 en in dit geval 5 maanden) na de beëindiging van de overname. De vraag van verzoeker waarom er na beëindiging nog kosten in rekening worden gebracht wordt hier dus niet beantwoord.

13. In het kader van het onderzoek verwees het LBIO ter rechtvaardiging van deze werkwijze naar eerdere rapporten van de Nationale ombudsman. In deze rapporten (zie achtergrond, onder 2. en 3.) overwoog de ombudsman dat indien het LBIO de inning uit coulance stopzet, het in het algemeen niet onredelijk is dat het vervolgens de opslagkosten over zes maanden, die het anders wel zou hebben ontvangen, in rekening brengt bij de onderhoudsplichtige. Daarbij dient wel een redelijke berekening te worden gemaakt van de verschuldigde opslagkosten en dient te worden gekeken naar de omstandigheden waaronder de inning door het LBIO in het specifieke geval werd stopgezet. In de zaak van verzoeker leidde toepassing van dit uitgangspunt tot de conclusie dat het niet onredelijk was om nog 5 maanden opslagkosten in rekening te brengen.

14. Op zich onderschrijft de Nationale ombudsman het uitgangspunt van het LBIO om in gevallen als de onderhavige, waarin de alimentatiegerechtigde zelf verzoekt om stop-zetting van de inning door het LBIO en er sprake lijkt te zijn van een verbeterde relatie tussen de ex-partners, de overname van de inning te beëindigen. Dit ondanks het ontbreken van een wettelijke basis voor deze aanpak. Door het ontbreken van de wettelijke basis ontstaat echter wel het risico dat niet duidelijk is welke voorwaarden bij deze aanpak gelden. Het is dan ook van belang dat het LBIO hier open en duidelijk over is.

15. In vervolg op zijn eerdere rapporten, constateert de ombudsman dat het simpele feit dat na beëindiging van de inning nog opslagkosten bij de alimentatieplichtige in rekening worden gebracht, vragen blijft opwerpen bij burgers die hiermee worden geconfronteerd. De Nationale ombudsman ontvangt regelmatig klachten van burgers op dit punt. Daarbij speelt steeds dat burgers het idee hebben dat zij extra bestraft worden door het LBIO of dat het LBIO ten onrechte een slaatje slaat uit de situatie.

16. De Nationale ombudsman ziet dat het LBIO er tot nu toe niet in slaagt om op dit punt een duidelijke uitleg aan burgers te verschaffen. Zo heeft het LBIO in deze zaak verzoeker niet duidelijk gemaakt dat de opslagkosten ter hoogte van 15% van de achter-

stand en het maandelijks verschuldigde alimentatiebedrag, niet beschouwd kunnen worden als werkelijke kosten die er zijn zaak gemaakt dienen te worden. Evenmin heeft het LBIO verzoeker voorafgaand aan, of bij de beëindiging van de inning, nader toegelicht welke voorwaarden er gelden bij beëindiging uit coulance. Dit brengt met zich mee dat de klacht van verzoeker gegrond is vanwege strijd met het vereiste van een goede motivering.

De onderzochte gedraging is daarmee niet behoorlijk.

17. De Nationale ombudsman neemt met instemming kennis van de bereidheid van het LBIO om te zoeken naar mogelijkheden om transparanter te werken door nadere uitleg aan burgers te verschaffen op dit punt. Daarbij verwijst de Nationale ombudsman het LBIO naar de aanbeveling die aan dit rapport wordt verbonden.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, is gegrond vanwege schending van het vereiste van een goede motivering.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft het LBIO in overweging:

1. om verzoeker alsnog een mondelinge toelichting te geven op de gevolgde werkwijze.
2. om duidelijk en open te zijn over de mogelijkheid om na beëindiging van de inning uit coulance nog opslagkosten in rekening te brengen, door hier zowel bij aanvang van het inningstraject, als op het moment dat dit werkelijk aan de orde is informatie over te verschaffen.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

1. Artikel 1:408 BW

"1. Een uitkering tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding of tot voorziening in de kosten van levensonderhoud en studie, waarvan het bedrag in een rechterlijke beslissing, daaronder begrepen de beslissing op grond van artikel 822,

eerste lid, onder c, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, is vastgelegd, wordt ten behoeve van de minderjarige aan de ouder die het kind verzorgt en opvoedt of aan de voogd onderscheidenlijk aan de meerderjarige betaald.

2. Op verzoek van een gerechtigde als bedoel in het eerste lid, van een onderhoudsplichtige dan wel op gezamenlijk verzoek van een gerechtigde en onderhoudsplichtige neemt het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen de invordering van de onderhoudsgelden op zich. De executoriale titel wordt daartoe door de onderhoudsgerechtigde in handen gesteld van dit Bureau. De overhandiging daarvan machtigt het Bureau tot het doen van de invordering, zo nodig door middel van executie.

3. Kosten van invordering door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen worden verhaald op de onderhoudsplichtige, onverminderd de kosten van gerechtelijke vervolging en executie. Het verhaal van kosten vindt plaats door wijziging van het bedrag, bedoeld in het eerste lid, volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

4. Tot invordering op verzoek van een onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan, indien de gerechtigde ter gelegenheid van de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de onderhoudsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen. In deze gevallen geschiedt de invordering van bedragen die verschuldigd zijn vanaf een tijdstip van ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek.

5. Alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan wordt de onderhoudsplichtige bij brief met bericht van ontvangst in kennis gesteld van het voornemen daartoe en de reden daarvoor, alsmede van het bedrag inclusief de kosten van invordering. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt bevoegd tot invordering over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief.

6. De invordering die op verzoek van de onderhoudsgerechtigde geschiedt, eindigt slechts, indien gedurende ten minste een half jaar regelmatig is betaald aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen en er geen bedragen meer verschuldigd zijn als bedoeld in het vierde lid, tweede volzin. De termijn van een half jaar wordt telkens verdubbeld, indien een voorgaande termijn van invordering ook op verzoek van de onderhoudsgerechtigde was aangevangen.

(...)

8. De tenuitvoerlegging van een executoriale titel betreffende de betaling van de kosten van verzorging en opvoeding of levensonderhoud en studie geschiedt met inachtneming van de wijziging, bedoeld in het derde lid. (...)

10. Een betaling door de onderhoudsplichtige strekt in de eerste plaats in mindering van de kosten, bedoeld in het derde lid, vervolgens in mindering van eventueel verschenen rente en ten slotte in mindering van de verschuldigde onderhoudsgelden en de eventueel lopende rente. (...)"

2.. rapport 2009/214 van de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman overwoog in dit rapport onder meer dat er voor het LBIO geen wettelijke basis bestaat om een overname van een inning te beëindigen op verzoek van de ontvangstgerechtigde, maar onder omstandigheden kan het LBIO de inning uit overwegingen van coulance toch stopzetten. Het is dan in het algemeen niet onredelijk dat het LBIO vervolgens wel opslagkosten die het anders wel zou hebben ontvangen, in rekening brengt bij de onderhoudsplichtige. Wel dient een redelijke berekening te worden gemaakt van die kosten. In dit geval achtte de No het niet redelijk dat het LBIO de volledige zes maanden aan opslag bij verzoeker in rekening bracht, gelet op de korte periode (17 dagen) waarin verzoeker met betaling in gebreke bleef en de korte periode (eveneens 17 dagen) waarna het LBIO de inning uit coulance stopzette.

3. rapport 2010/197 van de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman oordeelde in dit rapport onder meer dat het LBIO terecht de opslagkosten in rekening bracht omdat afspraken tussen een onderhoudsgerechtigde en onderhoudsplichtige het LBIO niet kunnen worden tegengeworpen. Deze afspraken gelden slechts tussen partijen. Het feit of het LBIO hiervoor nu feitelijk wel of geen activiteiten heeft verricht doet aan dit gegeven niets af. Wat betreft de zes maanden extra opslagkosten merkte de Nationale ombudsman het volgende op: er is geen wettelijke basis om overname van een inning te beëindigen op verzoek van een ontvangstgerechtigde. Als een dergelijk verzoek wordt gedaan dan zal de relatie tussen partijen ook verbeterd zijn. In dit kader is het niet onbegrijpelijk dat het LBIO uit 'coulance' de inning stopzet. De Nationale ombudsman is van oordeel dat wanneer het LBIO de inning uit coulance stopzet

in het algemeen niet onredelijk is dat het vervolgens de opslagkosten over zes maanden, die het anders wel zou hebben ontvangen, in rekening brengt. Wel is de Nationale ombudsman van oordeel dat een redelijke berekening moet worden gemaakt van de verschuldigde opslagkosten. Daarbij dient gekeken te worden naar de omstandigheden waaronder de inning werd stopgezet. In deze casus waren echter geen bijzondere omstandigheden die aanleiding gaven om van het beleid af te wijken. De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.